

Vertaisarvioijan vastuu ja vastuuttomuus

Tiedejulkaisemisen päivät 9.10.2019

Maria Lassila-Merisalo

FT, dosentti

HAMK strategisen viestinnän päällikkö, julkaisujen päätoimittaja

TJNK:n jäsen, Tiedekustantajien liiton hallituksen jäsen

Julkaiseminen korkeakouluissa

- pohjalla tulosperusteiseen rahoitukseen siirtyminen yliopistoissa 2013, ammattikorkeakouluissa 2014
- julkaisujen osuus perusrahoituksesta: yliopistot 13 %, amkit 2 % (tulevassa mallissa 14 % ja 2 %)
  - yliopistojen julkaisurahoituksessa kertoimet Julkaisufoorumin luokituksen (0–3) mukaisesti 0,1–4, lisäkerroin 1,2 % avoimesti saataville julkaisuille
  - ammattikorkeakouluissa kaikki julkaisutyypit samanarvoisia, lisäkerroin 1,2 % avoimesti saataville julkaisuille
- rahoitusmallien nurjia puolia: yliopistoissa kv-julkaisujen ylikorostuminen, amkeissa rimaa hipovien julkaisujen tehtäily
- Arenessa (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto) oli valmistelussa ammatillisten julkaisujen (OKM:n tyyppi D) ”julkaisufoorumi”, mutta hanke ei edennyt

HAMK Unlimited

- perustettu keväällä 2016
- open access -julkaisuportaali, oletuksena lisenssi CC BY-SA
- alustana WordPress
- alussa neljä lehteä
  - Magazine: kevyitä kuulumisia (ei julkaisutiedonkeruuseen)
  - Professional: ammatillista asiantuntijuutta (OKM julkaisutyyppi D, E)
  - Journal: tki-toiminnan tuloksia (OKM julkaisutyyppi D)
  - Scientific: vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita (OKM julkaisutyyppi A)
- ilmestyy jatkuvasti, artikkeli kerrallaan, myös kokoelmia ja av-julkaisuja

HAMK Unlimited Scientific

- Scientific-lehden missiona tarjota julkaisukanava monialaisille, soveltavaa tutkimusta edustaville artikkeleille
- ensimmäinen TSV:n vertaisarviointitunnuksen saanut ammattikorkeakoulukustantaja
- noidankehä: uutena tulijana vaikea houkutella artikkeleita, kun ei ole JuFo-luokiteltu, mutta miten pääsee JuFoon, kun ei saa artikkeleita?

Arviointikulttuuriin kasva(tta)minen

- HAMK Unlimited Professional ja Journal -lehdissä avoin vertaisarviointi, Scientific-lehdessä doubleblind
  - julkaisupäätös aina toimituksessa, mutta vertaisarvioiden merkitys on suuri, koska näin monialaisessa lehdessä toimituksen osaaminen ei voi kattaa kaikkia aloja
- osaamisen kehittämisen ajatus; ajankohtaisjuttuja ja asiantuntijakatsauksia kirjoittamalla kartuttaa kokemusta, jotta voi siirtyä pikku hiljaa yhä tieteellisempään kirjoittamiseen; tukea tarjolla
- tausta-ajatuksena kehittää paitsi kirjoittajien, myös arvioijien osaamista ja julkaisemisen kulttuuriin kasvamista ylipäätään (yht. 162 arvioijaa talon sisäpuolelta ja 86 arvioijaa ulkopuolelta)
  - oheisvaikutuksena vaikuttajaviestintä talon ulkopuolelle niin elinkeinoelämän (ammattilliset julkaisut) kuin yliopistojen (tieteelliset julkaisut) suuntaan
  - arvioijillekin on uskallettava antaa palautetta

Vertaisarvioijan vastuu

- **ENNEN ARVIOINTIA:**

- Tunnenko aiheen riittävän hyvin?
- Enhän ole jäävi?
- Ehdinkö hoitaa tehtävän ajallaan ja kunnolla?
- Ripeä myöntävä tai kieltävä vastaus; älä jätä roikkuu!

- **ARVIOINNIN AIKANA:**

- Onko katseeni avara? Enhän sorru koulukuntanokitteluun tai pikkumaisuuksiin?
- Jos esitän kritiikkiä, annanhan myös korjausehdotuksia?
- Enhän ylitä valtuuksiani? Enhän ala kirjoittaa artikkelia uusiksi?

- **ARVIOINNIN VALMISTUESSA:**

- Olenhan toiminut saamieni ohjeiden mukaisesti?
- Onhan arvioni sävy asiallinen ja rakentava?
- Pitihän aikataulu?

1. Suosituksesi:

Esitän, että käsikirjoitus

- hyväksytään julkaistavaksi sellaisenaan.
- hyväksytään julkaistavaksi vähäisten muokkauksen jälkeen.
- hyväksytään julkaistavaksi laajojen muokkauksen jälkeen.
- hylätään.

2. Arvioi käsikirjoitusta seuraavien kriteerien avulla.

a) **Käsikirjoituksen aihe ja rajaus**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

b) **Käsikirjoituksen rakenne**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

c) **Käsikirjoituksen tutkimuksellinen taso (aineisto, menetelmät, tulokset, analyysi)**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

c) **Käsikirjoituksen argumentointi**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

d) **Käsikirjoituksessa käytetty lähdeaineisto**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

e) **Käsikirjoituksen kielellinen ilmaisu**

- hyvä kohtalainen puutteellinen

3. **Perustele arviosi alla vapain sanoin. Ole rakentava: jos esität kritiikkiä, esitä myös konkreettisia kehittämissuhteita.**

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4. **Oletko käytettävissä myös muokatun käsikirjoituksen arvioijana?**

- kyllä ei

Vertaisarvioijan sallittu vastuuttomuus

- Vertaisarvioija ei ole vastuussa:
  - pilkuista.
    - Kielen osaa huoltaa moni muukin. Arvioija on valittu prosessi- ja/tai substanssiosaamisensa vuoksi.
  - plagioinnintarkistuksesta.
    - Arvioijan on toki ehdottomasti syytä ilmoittaa, mikäli plagiointia havaitsee.
  - lopullisesta julkaisupäätöksestä.
    - Lehden linja on toimituksen asia.